

Standplaats Istanbul

Lange lijnen in de cultuurgeschiedenis van Turkije

samengesteld door

Fokke Gerritsen & Hanneke van der Heijden

Uitgeverij Jurgen Maas
Amsterdam, 2018

Het Cultuurfonds beheert ruim 400 CultuurFondsen op naam. Deze publicatie is mede tot stand gekomen dankzij een bijdrage uit het door het Prins Bernhard Cultuurfonds beheerde Marmara Fonds.

De publicatie kwam ook tot stand dankzij een bijdrage van Stichting Oosters Instituut.

Bij de samenstelling van deze bundel hebben de makers getracht alle rechthebbenden van het beeldmateriaal te achterhalen. Diegenen die desondanks menen rechten te kunnen doen gelden, worden verzocht contact op te nemen met de uitgever.

Copyright © 2018 de betreffende auteurs

Omslagbeeld: alle rechthebbenden worden vermeld in de bijbehorende bijschriften in dit boek.

Omslagontwerp Irwan Droog

Vormgeving binnenwerk Michiel Niesen | ZetProducties

Drukwerkbegeleiding PrintSupport4u

ISBN 978 94 91921 58 2

NUR 630

Verspreiding in België EPO | www.epo.be

Uitgeverij Jurgen Maas | www.uitgeverijjurgenmaas.nl

INHOUDSOPGAVE

KAARTEN

Kaart 1: Constantinopel in de Byzantijnse en Osmaanse tijd 9

Kaart 2: Istanbul in de eenentwintigste eeuw 10

Kaart 3: Anatolië en omgeving in de oudheid 11

Kaart 4: Turkije en omgeving in de eenentwintigste eeuw 12

LANGE LIJNEN IN DE CULTUURGESCHIEDENIS VAN TURKIJE 13

Fokke Gerritsen en Hanneke van der Heijden

ERFGOED – LEVEN MET HET VERLEDEN 19

De Slangenzuil op het Paardenplein 21

Rolf Strootman

‘Vroeger was het hier één grote begraafplaats!’ 30

Waarom ooit alles beter was in Beyoğlu

Enno Maessen

Bouwen en breken, onthullen en wissen 39

Het Fethiye-museum in Istanbul

Mariëtte Verhoeven

Infrastructuur of monument? 48

Publieke waterkranen tijdens het sultanaat van Abdülhamid II

Nicola Verderame

Tophane, een veranderende wijk vol herinneringen 57

Karin Schuitema

Vermaledijde kelken en sjoemelende sommeliërs 69

Fabels en parabels uit het Hittitische Rijk

Willemijn Waal

Firik, bulgur en tarhana 77

Voedselbereiding in heden en verleden

René Cappers & Yaşar Okur

VERNIEUWING – OP ZOEK NAAR EEN ANDERE WERELD 87

Nieuwkomers en vernieuwers 89

Migrerende boeren in de prehistorie van West-Turkije

Fokke Gerritsen

Van *kahvehane* naar coffeebar 100

Stedelijk leven in Istanbul

Jan Rath & Selin Kılıç

Het Blachernen-paleis 111

Waarom laat-Byzantijnse keizers niet naast de Hagia Sophia wilden wonen

Frouke Schrijver

Sciencefiction bij de Osmanen 122

Hanneke van der Heijden

Een centrum dat langzaam noordwaarts gaat 131

De ontwikkeling van Istanbul's zakendistrict

Eda Ünlü Yücesoy

Film in het Osmaanse Rijk 144

Was Atatürk zijn tijd vooruit?

Enis Dinç

IDENTITEIT – LEVEN MET DIVERSITEIT 153

Kosmopolitisch erfgoed aan de Eufraat 155

Nemrud Dağ en Kommagene in de Hellenistisch-Romeinse periode

Miguel John Versluys

‘Het leven is een theaterstuk’ 164

Minderheden in Turkije

Zara Toksöz en Zola Can

De oude talen van Turkije 174

Een intrigerende lappendeken

Alwin Kloekhorst

Willen alle migranten naar Europa? 182

Observaties vanuit Aksaray

Richard Staring

Viervoudig consument, en wat te doen daartegen 192

Nicole van Os

Echter dan echt 200

Nationale trots in Turks televisiedrama

Petra de Bruijn

ONTMOETINGEN – OP ZOEK NAAR DE ANDER 211

Emilie Haspels: reiziger tussen twee werelden 213

Filiz Songu

Wetenschapper met twee rechterhanden 224

De avontuurlijke carrière van Machiel Kiel

Frouke Schrijver

De dood en de dove dragoman 235

Marloes Cornelissen

Van Istanbul naar Leiden en terug 246

*De zestiende-eeuwse Osmaanse astronoom Taqi al-Din ibn Ma'ruf en zijn
erfenis in Oost en West*

Hüseyin Şen

Een Osmaanse schrijver bezoekt Nederland in de zomer van 1890 255

Jan Schmidt

Cornelis Calkoen en Beyaz Gül 264

Eveline Sint Nicolaas

De smaak van het verleden 272

Proefexperimenten met Byzantijnse en Osmaanse gastronomie

Joanita Vroom, Anouk Everts & Sanne van den Brand

VERDER LEZEN 281

OVER DE AUTEURS 299

REGISTER 307